

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 128 0 Rs 033353 22 Rsž

Novi Travnik, 01.06.2022. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudija: Stana Imamović, kao predsjednica vijeća, Alma Islamović i Nijaz Krnjić, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1.S.M. iz J., ..., 2. Ž.D. iz J., R..., 3. S.B., iz J., ..., 4. I.J. iz J., ..., svi zastupani po punomoćniku Bruni Božić, advokata iz Travnika, protiv tuženog „BSI“ d.o.o. za proizvodnju i trgovinu ferolegurama Jajce, ulica Industrijska bb, Jajce, zastupan po punomoćniku D.D., advokatu iz Jajca, radi poništenja otkaza ugovora o radu, vrijednost spora 10.000,00 KM, odlučujući po žalbi tužitelja izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Jajcu, broj: 128 0 Rs 033353 21 Rs od 07.12.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 01.06.2022. godine, donio je slijedeće:

RJEŠENJE

Žalba tužitelja se uvažava te se presuda Općinskog suda u Jajcu, broj 128 0 Rs 033353 21 Rs od 07.12.2021. godine, ukida u stavu prvom izreke i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Obrazloženje

Presudom prvostepenog suda odlučeno je kako slijedi:

„Tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi:

- I. „Poništavaju se kao nezakonite Odluka broj 565/20 od 27.11.2020. godine za tužitelja S.M. iz J., Odluka broj: 564/20 od 27.11.2020. godine za tužitelja Ž.D. iz J., Odluka broj 567/20 od 27.11.2020. godine za tužitelja S.B. iz J., Odluka broj: 568/20 od 27.11.2020. godine za tužitelja I.J. iz J., te slijedom toga i sve pravne i faktičke posljedice koje su tužene odluke proizvele.
Nalaže se tuženom da tužitelje vrati na rad, na poslove na kojima su radili do otkaza ugovora o radu ili druge odgovornije poslove i isplati im naknadu plaća u visini plaće koju bi tužitelji ostvarili da su radili za period od otkaza ugovora o radu odnosno 27.11.2020. godine do povratka na radno mjesto, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe pa do isplate, sve u roku od 15 dana od prijema presude, sve pod prijetnjom ovrhe“, ODBIJA SE u cijelosti.

- II. Utvrđuje se da je tužbeni zahtjev tužitelja na ime naknade za regres za godine 2018. i 2020. godinu povučen za sve tužitelje, za tužitelja S.M. i za godinu 2018., 2019. i 2020. godinu.
- III. Utvrđuje se da tužbeni zahtjev za isplatu naknade prijevoza sa posla na posao za godinu 2018., 2019. i 2020. za sve tužitelje povučen.
- IV. Obavezuje se tuženi da na ime naknade za regres za 2019. godinu isplati tužiteljima iznos kako slijedi: Ž.D. iznos od 464,00 KM, Slavku Barišić iznos od 464,00 KM, I.J. iznos od 464,00 KM, sve u roku od 15 dana od dana prijema presude sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe tj. od 25.01.2021. godine pa do isplate, a preko dosuđenog iznosa tužitelji se odbijaju sa zahtjevom za naknadu regresa za 2019. godinu (za iznos od po 136,00 KM svaki od tužitelja).
- V. Svaka od parničnih stranaka snosi svoje troškove postupka.“

Protiv navedene presude tužitelji zastupani po punomoćniku su blagovremeno izjavili žalbu kojom pobija istu u stavu prvom izreke iz svih razloga propisanih u članu 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku F BiH, s prijedlogom drugostepenom sudu da uvaži žalbu, preinači prvostepenu presudu u pobijanom dijelu tako što će usvojiti tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti ili pobijanu presudu u stavu prvom ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak. U obrazloženju žalbe se ukazuje na povredu odredbe člana 8. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH, pa s tim u vezi i na nepravilan zaključak suda da tužitelji izvedenim dokazima nisu dokazali da je tuženi u međuvremenu zaposlio nove radnike, a ovo pogotovo kada se ima u vidu nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke u kojem se navodi pregled prijave novih radnika primljenih u periodu od 01.12.2020. godine do dana vještačenja tj. 19.07.2021. godine, dakle u periodu nakon otkaza ugovora o radu tužitelja, i bez da je ponudio tužiteljima zaključivanje ugovora o radu obzirom da se radilo o radnicima iste kvalifikacije i stepena stručne spreme, na istim ili sličnim poslovima, a što je tuženi bio dužan, kao i da pred sudom dokaže da nije postupio protivno navedenom, obzirom da je teret dokaza na tuženom, zbog čega nalazi da je presuda u stavu prvom izreke u potpunosti neutemeljena, a slijedom toga i nezakonita. Prije donošenja pobijanih odluka poslodavac nije poduzeo radnje zapošljavanja tužitelja na druge poslove odnosno prekvalifikaciju ili da iste osposobi za rad na nekim drugim poslovima tj. da iscrpi sve mogućnosti da zadrži tužitelje, niti je to u programu zbrinjavanja detaljno obrazložio zbog čega nalazi da je i povrijeđena odredba člana 96. Zakona o radu Federacije BiH te predlaže donošenje odluke kao u uvodu ove žalbe.

Tuženi zastupan po punomoćniku u obrazloženom odgovoru na žalbu je osporio istu u cijelosti cijeneći da su neosnovani navodi tužitelja da je tuženi zasnovao radni odnos sa drugim osobama na radnim mjestima na kojima su oni bili

raspoređeni već da se radi o zasnivanju radnog odnosa sa određenim osobama koje imaju određene stručne kvalifikacije koje nisu imali tužitelji kojima su otkazani ugovori o radu i iste rasporedio na radnim mjestima za koje se traže posebne stručne kvalifikacije. Tuženi je u potpunosti ispoštovao zakonsku proceduru u pogledu sačinjavanja programa viška zaposlenika, pribavljanja saglasnosti Vijeća zaposlenika, isplate otpremnine, a što se detaljno obrazlaže u odgovoru, slijedom čega predlaže da drugostepeni sud odbije žalbu tužitelja te potvrdi prvostepenu presudu.

Nakon što je ispitao presudu prvostepenog suda u onom dijelu u kome se žalbom pobija, u granicama razloga iz žalbe, kao i po službenoj dužnosti shodno odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Iz predmetnog stanja spisa proizilazi da su tužitelji po punomoćniku podnijeli kod tog suda tužbu protiv tuženog dana 25.01.2021. godine radi poništenja odluka tuženog o otkazu ugovora o rad, isplate plaća i naknada na ime korištenja godišnjeg odmora u visini kako je to u toku postupka opredjeljeno shodno nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke.

Među parničnim strankama nije sporno da su tužitelji bili zaposlenici kod tuženog duži niz godina sve do 27.11.2020. godine kada je istima otkazan ugovor o radu uslijed ekonomskih teškoća poslovanja kod poslodavca, uz propisani otkazni rok te da je istima utvrđena i isplaćena otpremnina.

Sporno je da li su navedene odluke o otkazu ugovora o radu zakonite.

Prvostepeni sud je nakon ocjene izvedenih dokaza shodno članu 8. i 123. Zakona o parničnom postupku utvrdio slijedeće, a što se može sumirati na način: da je tuženi kao poslodavac prije donošenja odluke o otkazima ugovora o radu za tužitelje pribavio saglasnost Vijeća zaposlenika od 24.11.2020. godine, a kojom se daje saglasnost tuženom za otkaz ugovora svim tužiteljima jer tuženi kao poslodavac ne može osigurati daljni radni angažman uslijed smanjenog obima poslovanja, teške finansijske situacije i potrebe za smanjenjem troškova poslovanja na najmanju moguću mjeru u postojećim uvjetima; da je tuženi dokazao da je u skladu sa odredbama Zakona o radu F BiH prethodno donio odluku o namjeri da se zbog ekonomskih razloga i poteškoća u poslovanju otkaže ugovor o radu za više zaposlenika, a da je sastavni dio odluke Program zbrinjavanja viška zaposlenika u kojem su navedeni razlozi za otkazivanje ugovora o radu i na koji program je također data saglasnost Vijeća zaposlenika, pa kako tužitelji nisu svojim dokazima dokazali ni da je tuženi u među vremenu na njihovim radnim mjestima zaposlio nove radnike, a što se vidi iz nalaza i mišljenja vještaka, zaključuje da su navedeni otkazi ugovora o radu doneseni u skladu sa odredbama člana 74. i 96. Zakona o radu F BiH, te u tom dijelu tužbeni zahtjev tužitelja odbio kao neosnovan (stav prvi izreke).

Kako su tužitelji u toku postupka povukli dio tužbenog zahtjeva na ime naknade za regres kao i naknade prijevoza s posla na posao za godinu 2018., 2019. i 2020. to je u tom dijelu prvostepeni sud donio odluku kao u stavu drugom i trećem izreke pobijane presude.

U pogledu naknade za regres za tužitelje Ž.D., S.B. i I.J. i to za 2019. godinu prvostepeni sud je dijelom udovoljio tužbeni zahtjev tužitelja koji je opredjeljen nakon vještačenja po vještaku finansijske struke i donio odluku kao u stavu četvrtom izreke s pozivom na Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za djelatnost proizvodnje i prerade metala u F BiH i Pravilnika o radu tuženog.

Odluka o troškovima postupka temelji se na odredbi člana 386. i 387. Zakona o parničnom postupku F BiH.

Prednja odluka prvostepenog suda u pobijanom dijelu nije pravilna i zakonita.

Naime, ni za ovaj sud nije sporno da se poslodavac u ovom slučaju zbog situacije u kojoj se našao, a koja izazvana poremećajima na svjetskom tržištu koja je kulminirala pandemijom Corona virusa i ekonomskim posljedicama iste, koristio ovlaštenjima iz člana 96. stav 1. Zakona o radu F BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/2016, 89/18, Presuda Ustavnog suda F BiH broj 16/18 od 26.02.2020. godine koja je objavljena u „Službenim novinama F BiH“, broj 23/20 dana 3.4.2020. godine i broj 49/2021), a kojom odredbom poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu omogućuje poslodavcu da svoje ugovorne obveze uskladi s promijenjenim okolnostima, tj. bilo da su u pitanju ekonomske, tehnološke i organizacione promjene, pa time i da je poslodavcu omogućeno da prekine ugovor o radu s radnikom čiji mu rad više nije potreban, a naročito u vrlo otežanim uvjetima poslovanja odnosno ako im je zbog toga ispunjenje obveze postalo pretjerano otežano ili im je nanijelo pretjerano veliki gubitak. U tom smislu Sud ne može cijiniti opravdanost sprovedbe ekonomskih, tehničkih i organizacijskih promjena jer to spada u autonomnu ovlast poslodavca, ali je ovlašten utvrđivati da li su razlozi za poslovno uvjetovani otkaz radniku bili opravdani i da li je poslodavac radniku ugovor o radu otkazao na zakonom propisani način, i u kom slučaju je teret dokaza na poslodavcu (član 102. Zakona o radu F BiH).

Činjenica da je tuženi ispoštovao proceduru kod donošenja odluke o otkazu ugovora o radu u smislu odredbe člana 96., a u vezi sa članom 74. i 111. Zakona o radu F BiH, dakle da je blagovremeno iskazao svoju namjeru, sačinio program, pribavio saglasnost vijeća zaposlenika, isplatio otpremnine... samo po sebi ne čini da je takva odluka pravilna i zakonita.

Također, ni činjenica da je tuženi zaposlio nove radnike samo po sebi ne čini da je odluka o otkazu ugovora o radu nezakonita, odnosno u tom pravcu i sam

Zakon o radu F BiH propisuje samo prekršajnu sankciju ukoliko isti u roku od godine dana od dana davanja otkaza radniku iz unaprijed navedenih razloga zaposli nove radnike.

Međutim, zapošljavanje novih radnika unutar datog roka čini upitnim opravdanost otkaza ugovora o radu tužiteljima obzirom da je istima ugovor o radu otkazan zbog ekonomskih teškoća u kojima se našao tuženi kao poslodavac, smanjenju obima poslovanja...., pa time i zakonitost istih.

U pogledu ove odlučne činjenice osnovano se u žalbi ukazuje da prvostepeni sud izvedene dokaze nije pravilno cijenio odnosno nije pravilno raspravio sporni odnos u okviru odredbe člana 96. Zakona o radu koja se primjenjuje u predmetnom slučaju.

Iz pismenog nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke proizilazi da je tuženi u spornom periodu primio nove radnike i to njih devet (str.10, tačka 3), a što ne spori ni tuženi, pa između ostalog i na radno mjesto priprema, skladištenje i nagrtanje sirovina, a koje poslove do otkaza ugovora o radu je obavljao tužitelj S.M. (KV), te na druga radna mjesta kao što je regulacija i šaržiranje peći i sl., a za koja radna mjesta nema podataka da li se radi o radnim mjestima za koje se traže posebne stručne kvalifikacije, kako to u odgovoru na žalbu tvrdi tuženi, odnosno da li je postojala mogućnost da se na ovim radnim mjestima za koje se ukazala potreba za prijem novih radnika tužitelji sa svojim kvalifikacijama i poslovima koji su obavljali do otkaza ugovora o radu i to S.M. koji je bio raspoređen na radno mjesto KV- priprema, skladištenje i nagrtanje sirovina, te drugi poslovi po potrebi i nalogu poslodavca, koje je obavljao kao radnik sa promijenjenom radnom sposobnosti (invalid II. Kategorije), Ž.D. koji je bio raspoređen na radno mjesto garderobera NK koje je obavljao kao radnik sa promijenjenom radnom sposobnosti (invalid II. kategorije), S.B. koji je bio raspoređen na radno mjesto KV- posluga drobiličnog postrojenja i I.J. koji je bio raspoređen na radno mjesto KV- posluga drobiličnog postrojenja, ponudi zaključenje ugovora o radu ili pak da se prekvalifikuju odnosno osposobe za navedena radna mjesta na kojima su primljeni novi radnici, odnosno kako u tom pravcu nema obrazloženja prvostepenog suda, ocjene dokaza, a niti jasnih razloga koje su rukovodile prvostepeni sud u donošenju pobijane odluke, slijedom čega i po ocijeni ovog suda opravdano se ukazuje da je prvostepeni sud cijeneći dokaze nepravilno primijenio odredbu člana 8. Zakona o parničnom postupku, pa sljedstveno tome nepotpuno i nepravilno utvrdio činjenično stanje, odnosno kako nema razloga o odlučnim činjenicama, to time i da je pogrešno primijenio materijalno pravo.

Stoga, kako se radi o činjeničnim i pravnim pitanjima od odlučnog značaja za ishod spora, ovaj sud nalazi da prvostepena presuda ne sadrži jasno i potpuno obrazloženje ocjene izvedenih dokaza bitnih za pravilno rješenje predmetnog spora i njihovo dovođenje u vezu sa materijalnim pravom, zbog čega ovaj sud nije u mogućnosti ispitati valjanost iste, pa je temeljem člana 227. stav 1. tačka 2.

Zakona o parničnom postupku Federacije BiH žalbu tužitelja uvažio, presudu prvostepenog suda u stavu prvom izreke ukinuo i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku.

Obzirom da se izjavljenom žalbom odluka prvostepenog suda nije pobijala u preostalom dijelu, to ista u dijelu stava II, III, IV i V izreke ostaje neizmijenjena.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će u skladu sa obavezom iz člana 228. Zakona o parničnom postupku, ponovo zakazati glavnu raspravu na koju će pozvati parnične stranke i ponovo izvesti sve dokaze prihvaćene na pripremnom ročištu, te nakon toga, a imajući u vidu prednje primjedbe ovog suda, donijeti pravilnu i zakonitu odluku u kojoj će navesti jasne i potpune razloge u pogledu odlučnih činjenica koji se odnose na to da li su razlozi za poslovno uvjetovani otkaz radniku bili opravdani, a ovo pogotovo i s obzirom na nespornu činjenicu da je u periodu od godinu dana nakon otkazivanja ugovora o radu poslodavac zaposlio nove zaposlenike, pa time i da li je takav otkaz bio dopušten, to jest obrazložiti svoju odluku na način kako je to propisano članom 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku. Istovremeno, u smislu odredbe člana 397. stav 3. Zakona o parničnom postupku F BiH ostavlja se prvostepenom sudu da odluči o zahtjevu tužitelja za naknadu troškova povodom izjavljenog pravnog lijeka.

Predsjednica vijeća

Stana Imamović